

WYMAGANIA Z PRZYRODY KLASA 5

Ocena			
Dopuszczająca Uczeń:	dostateczna Uczeń:	dobra Uczeń:	bardzo dobra Uczeń:
Dział 1. Przed wędrowką po Polsce			
<ul style="list-style-type: none"> ▪ podaje przykłady przedmiotów i obiektów przedstawianych w skali, ▪ odczytuje skalę w legendzie mapy, ▪ odróżnia zapis skali liniowej, mianowanej i liczbowej, ▪ wskazuje różne rodzaje map w atlasie do przyrody, ▪ rozpoznaje i nazywa mapy: polityczną, turystyczną, krajobrazową, samochodową oraz wskazuje plan miasta wśród innych map, ▪ wymienia sytuacje życiowe, w których trzeba skorzystać z planu miasta, ▪ podaje różnice między wysokością względną i bezwzględną, ▪ rozpoznaje te wysokości na schemacie, ▪ rozpoznaje formę wklęsłą i wypukłą na podstawie rysunku poziomicowego, ▪ wymienia barwy, jakimi są oznaczone niziny, wyżyny i góry na mapie hipsometrycznej Polski, ▪ wskazuje niziny, wyżyny i góry na mapie hipsometrycznej. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wyjaśnia pojęcie skali, ▪ zapisuje skalę liczbową w postaci ułamka, ▪ dopisuje do skali liniowej skalę mianowaną i liczbową, ▪ oblicza na prostych przykładach odległość rzeczywistą, na podstawie skali, ▪ określa, w jakich skalach są rysowane plany miast, ▪ wskazuje na planie ulice i określa kierunki świata, w których przebiegają, ▪ wskazuje i odczytuje wysokości bezwzględne szczytów górskich, ▪ wyjaśnia pojęcie poziomicy, ▪ rozpoznaje na podstawie rysunku poziomicowego stok łagodny i stok stromy, ▪ odczytuje z mapy hipsometrycznej położenie nizin, wyżyn i gór, ▪ wymienia sytuacje z życia codziennego, w których jest niezbędna umiejętność korzystania z map. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ podaje na podstawie skali, ile razy odległość w terenie została zmniejszona na mapie, ▪ oblicza odległość rzeczywistą na podstawie dowolnej skali, ▪ rozpoznaje na podstawie zapisu skalę małą i dużą, ▪ zamienia skalę liniową i mianowaną na skalę liczbową, ▪ orientuje plan miasta różnymi sposobami, ▪ wskazuje i opisuje przebieg trasy wycieczki zaproponowanej przez nauczyciela, ▪ rozpoznaje i nazywa wszystkie formy terenu na podstawie rysunku poziomicowego, ▪ układa skalę barw dla mapy poziomicowej, ▪ odczytuje z rysunku poziomicowego formy terenu, ▪ wymienia elementy, które można odczytać z map różnego rodzaju, ▪ wybiera potrzebną mapę do opracowania zadanego tematu. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ odróżnia mapy, ▪ wskazuje obiekty na mapie, ▪ oblicza skalę i odległość na mapie, ▪ planuje trasę podróży, uwzględniając różnice wysokości, ▪ opisuje ukształt terenu, uwzględniając różnice wysokości, ▪ odczytuje z mapy wysokości bezwzględne i względne, ▪ oblicza wysokość rzeczywistą na podstawie skali i odległości na mapie, ▪ opisuje ukształt terenu, uwzględniając różnice wysokości, ▪ porównuje i ocenia mapy pod względem celowości.
Dział 2. Polska – moja ojczyzna			
<ul style="list-style-type: none"> ▪ podaje nazwę kontynentu, na którym 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia państwa graniczące z Polską, 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wskazuje na mapie i opisuje przebieg 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ uzasadnia,

<p>leży Polska,</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ wskazuje Europę i Polskę na globusie i na mapie świata, ▪ wymienia jednostki podziału administracyjnego naszego kraju, ▪ wskazuje na mapie położenie własnego województwa i podaje jego nazwę, ▪ wymienia nazwy pięciu województw i wskazuje je na mapie hipsometrycznej, ▪ określa położenie Warszawy na mapie Polski, ▪ wymienia i wskazuje na mapie największe miasta Polski, ▪ wymienia najstarsze miasta Polski, 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ podaje nazwy co najmniej siedmiu województw i wskazuje je na mapie hipsometrycznej, ▪ przyporządkowuje nazwy urzędników: wojewoda, starosta, burmistrz, wójt, sołtys do struktury administracyjnej naszego państwa, ▪ wyjaśnia, na czym polega rola Warszawy jako stolicy naszego państwa, ▪ omawia sieć komunikacyjną Warszawy, ▪ podaje nazwę województwa, w którym leży wskazane miasto, ▪ wskazuje na mapie najstarsze miasta Polski, ▪ wymienia nazwę najstarszej wyższej uczelni w Polsce, 	<p>granicy między Europą a Azją,</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ podaje pełne nazwy państw graniczących z Polską, ▪ wyjaśnia pojęcia „granica sztuczna” i „granica naturalna”, ▪ wskazuje na mapie Polski położenie większości województw naszego państwa, ▪ wymienia i odnajduje na mapie regiony kulturowe Polski, ▪ ogólnie charakteryzuje podział administracyjny Warszawy, ▪ wymienia cechy charakteryzujące największe miasta Polski, ▪ podaje przykłady wielkich zespołów miejsko-przemysłowych 	<p>szlaki komu</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ wyjaśnia po ▪ podaje powi ▪ charakteryz ▪ oblicza na w ▪ porównuje V ▪ omawia prz ▪ uzasadnia, n ▪ należą: War ▪ Gdańsk,
<ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia stolice Polski w kolejności chronologicznej, ▪ podaje nazwę krakowskiej siedziby królów Polski, ▪ podaje przykłady miejsc w Warszawie, które warto odwiedzić i uzasadnia swój wybór, ▪ wskazuje na mapie Polski Giżycko, Olsztyn, Grunwald, ▪ określa położenie różnych miast względem własnej miejscowości, ▪ wymienia czynniki wpływające na zadowolenie uczestników wycieczki, ▪ wyjaśnia, dlaczego każdą wycieczkę należy wcześniej zaplanować, ▪ wymienia podstawowe zasady 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ omawia atrakcje turystyczne wybranego miejsca, np. Wieliczki, Bóbrki, ▪ planuje stosowny ubiór na wybraną przez siebie wycieczkę w zależności od spodziewanej pogody, ▪ wskazuje na mapie turystycznej trasę wycieczki i odczytuje z legendy mapy ciekawe miejsca na trasie. 	<p>(aglomeracja warszawska, aglomeracja łódzka, Trójmiasto, GOP),</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ omawia wygląd średniowiecznego miasta, ▪ rozpoznaje na fotografiach ważniejsze zabytki w dawnych stolicach Polski oraz kaplicę św. Kingi w Wieliczce, ▪ uzasadnia, dlaczego Grunwald i Bóbrka to miejsca, z których Polacy są dumni, ▪ określa zasady bezpieczeństwa w zależności od rodzaju wycieczki, ▪ planuje trasę wycieczki, uwzględniając porę roku i teren, na którym ta wycieczka ma się odbywać. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ projektuje w ▪ proponuje o ▪ uwzględniaj ▪ przyrodnicz ▪ planuje bud ▪ oblicza dług ▪ przebycia.

<p>bezpieczeństwa obowiązujące podczas wycieczki szkolnej.</p>			
Dział 3. Krainy Polski			
<ul style="list-style-type: none"> ▪ wskazuje na mapie Polski pasy krajobrazowe i nazywa je, stosując przyjęte nazewnictwo, ▪ zapisuje poprawnie nazwy krain geograficznych (wielką literą), ▪ lokalizuje Morze Bałtyckie na mapie świata i Europy, ▪ wskazuje na mapie Europy drogę morską z Morza Bałtyckiego na Morze Północne, ▪ wymienia nazwy organizmów żyjących w Morzu Bałtyckim, ▪ wyjaśnia rolę roślin wydmowych w utrzymaniu piasku, ▪ wskazuje na mapie i nazywa krainy geograficzne należące do pasa pobraży, ▪ wskazuje na mapie pojezierza i wymienia ich nazwy, ▪ wymienia i wskazuje na mapie krainy należące do pasa nizin, ▪ wskazuje na mapie wybraną nizinę, ▪ odczytuje po 1 informacji o wybranej nizinie z różnych map tematycznych, 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wyjaśnia pojęcie „kraina geograficzna”, ▪ uzasadnia, dlaczego Morze Bałtyckie nazywamy morzem wewnątrzkontynentalnym, ▪ odczytuje z mapy nazwy państw leżących nad Bałtykiem ▪ rozpoznaje na schemacie i nazywa wybrzeże klifowe i niskie, ▪ wymienia rośliny charakterystyczne dla wydm, ▪ wymienia różnice w krajobrazie między pasem nizin a pasem pojezierzy, ▪ opisuje wybraną nizinę na podstawie analizy map tematycznych, ▪ podaje przykłady zwierząt, których życie jest związane z jeziorami lub rzekami, ▪ wskazuje na mapie bieg Bugu, Narwi i Biebrzy, ▪ wymienia krainy geograficzne należące do pasa wyżyn, ▪ wymienia cechy charakterystyczne Wyżyny Lubelskiej, Śląskiej, Gór Świętokrzyskich, 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ określa położenie pasa krajobrazowego względem pozostałych, ▪ wymienia cechy charakterystyczne dla danego pasa krajobrazowego, ▪ wymienia przyczyny niewielkiego zasolenia Morza Bałtyckiego, ▪ wskazuje na schemacie przedstawiającym głębokość morza miejsce występowania trawy morskiej, morskoczynu i widlika, ▪ omawia zwyczaje rozrodcze wybranej ryby, ▪ wyjaśnia, dlaczego wybrzeże klifowe cofa się, ▪ wyjaśnia pojęcie „krajobraz naturalny”, ▪ omawia znaczenie gospodarcze pojezierzy, ▪ wymienia różnice krajobrazowe między nizinami, ▪ ocenia znaczenie gospodarcze danej niziny w skali kraju, ▪ omawia czynniki, które ukształtowały obszar Niziny Mazowieckiej, 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ podaje różn ▪ rozpoznaje opisu, ▪ wyjaśnia, dl ▪ organizmów ▪ uzasadnia, że wpływa ▪ omawia, jak ▪ wyjaśnia, ja ▪ wyjaśnia, dl ▪ jezior, ▪ wymienia ró ▪ ocenia znac ▪ kraju, ▪ porównuje n ▪ wnioski, ▪ ocenia znac

<ul style="list-style-type: none"> ▪ wskazuje na mapie wybrane wyżyny i podaje ich cechy charakterystyczne, ▪ wskazuje na mapie Góry Świętokrzyskie, Sudety i Tatry oraz omawia ich cechy charakterystyczne, ▪ podaje podstawowe zasady bezpieczeństwa obowiązujące w górach podczas wycieczek, ▪ omawia zasady zachowania podczas kąpieli w morzu i opisuje bezpieczne miejsca do kąpieli, ▪ podaje przykłady gatunków objętych prawną ochroną, ▪ wskazuje parki narodowe na mapie ochrony przyrody, ▪ podaje przykład pomnika przyrody w pobliżu szkoły, ▪ wyjaśnia, dlaczego pojezierza są atrakcyjne dla turystów. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ odczytuje z mapy podstawowe informacje o Wyżynie Lubelskiej, Śląskiej i Górach Świętokrzyskich i Wyżynie Krakowsko-Częstochowskiej, ▪ charakteryzuje krajobraz krasowy, ▪ podaje cechy charakterystyczne krajobrazu przemysłowo-miejskiego, ▪ wymienia pasma górskie i kotliny Sudetów oraz wskazuje je na mapie, ▪ omawia przyczyny zanieczyszczenia środowiska przyrodniczego Sudetów, ▪ charakteryzuje krajobraz Tatr Wysokich i Zachodnich, ▪ wymienia rośliny charakterystyczne dla danego piętra Tatr Wysokich, ▪ określa, czym jest rezerwat przyrody, ▪ wyjaśnia, w jakim celu tworzy się parki narodowe, ▪ wyjaśnia, dlaczego pojezierza są „rajem dla turystów” oraz wymienia sporty uprawiane na pojezierzach, ▪ określa położenie wybranego parku narodowego. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ rozpoznaje krainę geograficzną na podstawie opisu, ▪ odczytuje informacje z map tematycznych, w tym krajobrazowej dotyczące wybranej krainy Polski, ▪ charakteryzuje warunki przyrodnicze na podstawie mapy, ▪ podaje przyczyny intensywnego rozwoju rolnictwa na Wyżynie Lubelskiej oraz powstania Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego, ▪ przedstawia walory turystyczne i rekreacyjne wybranej krainy Polski, ▪ omawia pochodzenie skał wapiennych, ▪ wyjaśnia, dlaczego Góry Świętokrzyskie są tak niskie, ▪ wyjaśnia, w jaki sposób powstają gołoborza, ▪ charakteryzuje piętra roślinne w Tatrach Wysokich, ▪ wymienia przyczyny zagrożenia gatunków, ▪ charakteryzuje wybrany park narodowy. 	<p>Śląskiej i Su gospodarki</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ wyjaśnia pro ▪ uzasadnia c ▪ kolebką pol ▪ wyjaśnia róż ▪ Zachodnich ▪ porównuje r ▪ uzasadnia k ▪ chodzenia p ▪ analizuje pr ▪ oraz wyjaśn ▪ działalności ▪ uzasadnia k ▪ podmokłych ▪ uzyskuje do ▪ narodowych ▪ uzasadnia u ▪ Krajobrazov ▪ ocenia krain ▪ turystycznej
--	---	--	--

Dział 4. Polska – państwo w Europie

<ul style="list-style-type: none"> ▪ wskazuje na mapie granice między Polską a jej sąsiadami na wschodzie, północy, południu i zachodzie, ▪ odczytuje z mapy podstawowe informacje o sąsiadach Polski, ▪ wskazuje na mapie Europy państwa leżące nad Morzem Śródziemnym, państwa skandynawskie oraz Francję 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wskazuje na mapie stolice sąsiadów Polski oraz państw leżących nad Morzem Śródziemnym, państw skandynawskich, Francji i Wielkiej Brytanii, ▪ korzystając z mapy, określa położenie sąsiadów Polski, ▪ podaje najważniejsze informacje o środowisku przyrodniczym omawianych 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia oficjalne nazwy sąsiadów Polski, państw leżących nad Morzem Śródziemnym, państw skandynawskich oraz Francji i Wielkiej Brytanii, ▪ na podstawie mapy charakteryzuje krajobraz północnych i wschodnich, południowych i zachodnich sąsiadów Polski, 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ odróżnia fla ▪ Morzem Śró ▪ Francji i Wie ▪ wyjaśnia, co ▪ utworzone, ▪ charakteryz ▪ państwa eu ▪ turystyczny
--	---	---	---

<ul style="list-style-type: none"> ▪ i Wielką Brytanię, ▪ wymienia nazwy stolic wskazanych państw, ▪ wymienia nazwy przynajmniej pięciu krajów, członków UE, ▪ wymienia dwie przyczyny powstania UE, 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ państw europejskich, ▪ wymienia po jednym zabytku charakterystycznym dla wybranego państwa Europy, ▪ wskazuje na mapie Anglię, Walię i Szkocję, 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ odczytuje i analizuje informacje o wybranych państwach europejskich z różnych map, ▪ wymienia ważne miasta wybranych państw europejskich i podaje ich znaczenie, 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ podaje przy europejskich
--	---	---	--

<ul style="list-style-type: none"> ▪ opisuje flagę i podaje nazwę waluty UE. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia najważniejsze atrakcje turystyczne, dla których warto odwiedzić omawiane państwa europejskie, ▪ wyjaśnia, co to jest Unia Europejska, ▪ przelicza euro na złotówki i odwrotnie. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia nazwy rzek przepływających przez stolicy omawianych państw europejskich, wskazuje ich bieg na mapie, ▪ omawia najważniejsze zabytki wybranych państw europejskich, ▪ charakteryzuje, korzystając z mapy, ukształtowanie terenu wybranych państw europejskich, ▪ podaje przykłady sławnych postaci pochodzących z różnych państw europejskich, ▪ wymienia trzy korzyści płynące z członkostwa Polski w UE, ▪ podaje datę przystąpienia naszego kraju do UE. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ porównuje n ▪ względem w ▪ podaje argu ▪ temat znac
---	--	--	--

Dział 5. Mój organizm

<ul style="list-style-type: none"> ▪ podaje przykłady narządów organizmu człowieka i ich funkcji, ▪ wskazuje, że podstawowym elementem budującym organizm jest komórka, ▪ wyjaśnia, na czym polega rola skóry, ▪ wprowadza w życie podstawowe zasady higieny skóry, 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ omawia hierarchiczność struktury organizmu: komórka – tkanka – narząd – układ narządów, ▪ uzasadnia, dlaczego o skórę należy dbać, ▪ wskazuje dwa przeciwstawnie działające mięśnie, np. zginacz i prostownik przedramienia, ▪ wskazuje na modelu szkieletu człowieka rodzaje połączeń kości, 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ podaje przykłady układów narządów i ich funkcji, ▪ przedstawia rolę układu nerwowego, ▪ omawia reakcję skóry na zmiany temperatury otoczenia, ▪ wymienia elementy składowe szkieletu człowieka, ▪ wskazuje główne mięśnie organizmu 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ rozpoznaje ▪ rysunkach a ▪ wyjaśnia po ▪ podaje, w ja ▪ ciałek czuci ▪ uzasadnia, ▪ omawia bu ▪ wskazuje i u
---	--	---	---

<ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia funkcje: szkieletu, układu mięśniowego, pokarmowego, oddechowego, krwionośnego, nerwowego, narządów zmysłów i układów rozrodczych, ▪ wskazuje na planszy podstawowe części omawianych układów i narządów, ▪ wymienia podstawowe zasady dbałości o omawiane układy i narządy, ▪ wymienia główne funkcje krwi, ▪ określa rolę serca, ▪ uzasadnia, że mózg jest najważniejszym organem naszego ciała, ▪ opisuje właściwości światła na wybranych przez siebie przykładach, 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wskazuje na schematach i nazywa najważniejsze narządy poznanych układów, ▪ omawia rolę krwi w odżywianiu komórek, ▪ krótko charakteryzuje rodzaje naczyń krwionośnych, ▪ nazywa elementy budowy komórki nerwowej, ▪ nazywa, korzystając z planszy, części mózgu człowieka, ▪ proponuje doświadczenie pokazujące załamanie światła na granicy dwóch ośrodków, ▪ wskazuje na modelu lub planszy części oka i ucha, ▪ podaje podstawowe funkcje wskazanych elementów oka i ucha, ▪ podaje przykłady świadczące o tym, że 	<p>człowieka,</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ omawia ogólnie przebieg procesów zachodzących w przewodzie pokarmowym, ▪ uzasadnia, dlaczego oddychanie przez nos jest zdrowsze niż przez usta, ▪ omawia rolę płuc w powiązaniu z budową, ▪ uzasadnia, że krążenie krwi jest warunkiem życia człowieka, ▪ wskazuje przystosowanie budowy komórki nerwowej do pełnionej funkcji, ▪ wskazuje na schemacie przebieg reakcji odruchowej, ▪ wyjaśnia, na czym polega odbicie światła, ▪ odróżnia ciała, które są źródłami światła, od tych, co jedynie odbijają światło, ▪ wskazuje rolę mózgu w odbieraniu wrażeń świetlnych ze środowiska, 	<p>układzie po a które fizyc</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ przedstawia ▪ omawia prze ▪ zastawek, ▪ wyjaśnia, ja ▪ organizmu, ▪ uzasadnia, ▪ reakcji odru ▪ podaje przy ▪ obserwowa ▪ dzieli socze ▪ własności,
--	---	---	--

<ul style="list-style-type: none"> ▪ wyszukuje z otoczenia ciała, które drgając wytwarzają dźwięki, ▪ określa miejsca powstawania plemników i komórek jajowych, ▪ wyjaśnia, co to jest zapłodnienie i ilustruje wypowiedź schematycznym rysunkiem przedstawiającym ten moment, ▪ wymienia etapy rozwojowe człowieka po urodzeniu, ▪ wyjaśnia, na czym polega dojrzewanie dziewcząt 	<p>dźwięki w różnych ośrodkach rozchodzą się z różnymi prędkościami,</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ podaje sposoby zabezpieczania się przed dźwiękami o dużym natężeniu, ▪ wskazuje różnice w budowie komórki jajowej i plemnika, ▪ wyjaśnia, co to jest pępowina, poród, ▪ wskazuje na planszy miejsce zapłodnienia i dalszą drogę zapłodnionej komórki jajowej, ▪ wykazuje potrzeby człowieka na każdym etapie rozwoju, ▪ omawia zmiany zachodzące w organizmach podczas dojrzewania. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia przykłady dźwięków o różnym natężeniu, ▪ opisuje warunek rozchodzenia się dźwięku w danym ośrodku, ▪ określa funkcję ucha jako narządu słuchu i równowagi, ▪ uzasadnia, dlaczego nie należy słuchać zbyt głośnej muzyki, ▪ wskazuje na planszy rozmieszczenie narządów rozrodczych kobiety i mężczyzny, ▪ wyjaśnia, co to jest: łożysko, ciąża, zarodek, płód, 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wyjaśnia po ▪ wyjaśnia, na ▪ wyjaśnia, oc ▪ dźwięków w ▪ wymienia w ▪ części ucha ▪ pod wpływe ▪ określa rolę ▪ rozrodczych ▪ wymienia sp ▪ wyjaśnia, dl ▪ jeden plemn ▪ podaje char
---	---	--	--

<p>i chłopców,</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ wskazuje czynniki wpływające pozytywnie i negatywnie na rozwój organizmu w okresie dojrzewania. 		<ul style="list-style-type: none"> ▪ podaje przykłady świadczące o tym, że dziecko w łonie matki się rozwija, ▪ rozpoznaje na podstawie opisu i fotografii etapy rozwojowe człowieka, ▪ wyjaśnia, co oznacza termin „dojrzewanie płciowe”, ▪ określa rolę wybranych narządów w ciele człowieka, ▪ podaje przykłady współpracy między układami narządów. 	<p>człowieka,</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ charakteryz ▪ na podstawie komórek budowę w p z funkcją.
--	--	--	---

Dział 6. Moje zdrowie

<ul style="list-style-type: none"> ▪ wyjaśnia, w jakim celu człowiek się odżywia, ▪ podaje podstawowe zasady dotyczące zakupu i przechowywania produktów pokarmowych oraz przygotowywania posiłków, ▪ wymienia substancje wydalone i wydzielane przez skórę, ▪ podaje podstawowe zasady pielęgnacji skóry, włosów, zębów i paznokci, ▪ wskazuje odpowiednie dla siebie formy wypoczynku, ▪ omawia trzy formy wypoczynku czynnego, uwzględniając zasady bezpieczeństwa, ▪ wskazuje sposoby postępowania podczas opatrywania otarcia lub skaleczenia skóry, 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ uzasadnia celowość stosowania zasad prawidłowego żywienia, ▪ wskazuje znaczenie czystości odzieży, obuwia, bielizny i otoczenia dla utrzymania zdrowia, ▪ podaje przykłady ubioru dostosowanego do pory roku, rodzaju wykonywanej pracy, ▪ podaje przykłady biernego i aktywnego wypoczynku, ▪ podaje przyczyny uszkodzeń skóry, ▪ omawia objawy złamania kości, ▪ podaje przykłady dotyczące zdrowia fizycznego, psychicznego i społecznego, ▪ wyjaśnia, czym różnią się choroby zakaźne od innych chorób, 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia podstawowe składniki pokarmów i podaje ich funkcje, ▪ wskazuje przykłady produktów o dużej zawartości: cukrów, tłuszczów, białek, witamin i wody, ▪ wymienia rodzaje zębów dorosłego człowieka i podaje ich funkcje, ▪ proponuje doświadczenie ukazujące niszczenie szkliwa nazębnego, ▪ podaje przykłady zabezpieczeń ciała przed kontuzją podczas uprawiania wybranych dyscyplin sportowych, ▪ uzasadnia, dlaczego ćwiczenia fizyczne usprawniają organizm, ▪ wskazuje poprawne postępowanie w wypadku 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ planuje jadł ▪ żywienia, uz ▪ uzasadnia t ▪ osobistej jes ▪ omawia sytu ▪ w których na ▪ a w których ▪ podaje różn ▪ kości, ▪ wyjaśnia, dl ▪ zabezpiecze ▪ uzasadnia t ▪ zależy od na ▪ omawia obja
--	--	---	--

Ocena

Dopuszczająca	dostateczna	dobra	
---------------	-------------	-------	--

Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ omawia zabezpieczenia ciała przed skutkami nadmiernego promieniowania słonecznego, ▪ wyjaśnia, co to jest zdrowie, ▪ omawia podstawowe zasady zachowania zdrowia, ▪ podaje przykłady chorób zakaźnych człowieka i dróg, którymi atakują organizm, ▪ omawia podstawowe sposoby zapobiegania chorobom zakaźnym, ▪ wymienia sytuacje, w których należy powiedzieć <i>nie</i>, ▪ wskazuje sposoby odmawiania picia alkoholu i palenia tytoniu. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ uzasadnia, dlaczego przed zastosowaniem leku trzeba zwrócić się o poradę lekarską, ▪ wyjaśnia, co to jest uzależnienie. 	<p>pogryzienia przez zwierzę,</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ podaje przykłady wyrażania pozytywnych uczuć za pomocą gestów i mowy ciała, ▪ wskazuje przykłady chorób bakteryjnych i wirusowych, ▪ wskazuje przykłady zwierząt – pasożytów człowieka, ▪ wyjaśnia zasadę działania szczepionki, ▪ wyjaśnia termin „dezynfekcja” i określa znaczenie tego zabiegu w zapobieganiu chorobom zakaźnym, ▪ uzasadnia konieczność zachowania postawy antyalkoholowej i antynikotynowej, ▪ uzasadnia, że znajomości zawarte przez internet mogą być niebezpieczne. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ podaje pods... ▪ bakteryjnych... ▪ i pasożytnic... ▪ omawia sku... ▪ organizm cz... ▪ wskazuje m... ▪ presji otocz...
Dział 7. Sposoby życia organizmów			

<ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia podstawowe czynności życiowe organizmów, ▪ wymienia sposoby odżywiania się organizmów, ze wskazaniem, u których grup organizmów występują, ▪ podaje przykłady roślinożerców i mięsożerców z najbliższego otoczenia, ▪ wyjaśnia, co jest celem oddychania, ▪ podaje przykłady zwierząt oddychających płucami i skrzelami, ▪ wyjaśnia, co jest celem rozmnażania się, ▪ podaje przykłady gatunków organizmów żyjących w najbliższym otoczeniu, ▪ podaje, że wszystkie organizmy zbudowane są z komórek, ▪ wymienia czynności życiowe organizmów, ▪ podaje przykłady organów roślinnych i zwierzęcych. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wskazuje, w jaki sposób jego organizm wykonuje czynności życiowe, ▪ porównuje odżywianie się samożywne i cudzożywne, ▪ uzasadnia, dlaczego należy chronić lasy, ▪ na dowolnie wybranych przykładach – ptaka i ssaka roślinożernego oraz ptaka i ssaka mięsożernego – wskazuje ich przystosowania do zdobywania pokarmu, ▪ uzasadnia, że wszystkie organizmy muszą oddychać, ▪ określa, jaka jest istota rozmnażania płciowego, ▪ omawia budowę komórki roślinnej i zwierzęcej, ▪ porównuje sposoby odżywiania się i oddychania roślin. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wyjaśnia na przykładach, na czym polega pobudliwość, ▪ omawia przebieg fotosyn-tezy, z uwzględnieniem roli chlorofilu, ▪ charakteryzuje pływocerców i filtratorów – ich przystosowania do zdobywania pokarmu, ▪ podaje słowny zapis równania oddychania tlenowego, ▪ określa sposób wykonywania wymiany gazowej przez rośliny, ▪ udowadnia, że oddychanie jest związane z odżywianiem się, ▪ udowadnia, że rośliny, podobnie jak zwierzęta, rozmnażają się płciowo, ▪ porównuje rozmnażanie się płciowe i bezpłciowe, ▪ podaje funkcje poszcze-gólnych elementów budowy komórek, ▪ porównuje budowę komórki roślinnej i zwierzęcej, ▪ porównuje sposoby wydalania i rozmnażania się oraz pobudliwość roślin i zwierząt. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wskazuje różnice między roślinożerami a mięsożerami, ▪ wyjaśnia znaczenie fotosyntezy i oddychania tlenowego, ▪ podaje przykłady zwierząt mięsożerców i roślinożerców, którym żyją, ▪ przeprowadza doświadczenia z spalaniem (lub węglą), ▪ uzasadnia, dlaczego rośliny i zwierzęta tego samego gatunku oddychają inaczej, ▪ wymienia sposoby rozmnażania się roślin i zwierząt, ▪ interpretuje wyniki doświadczeń z oddychania i fotosyntezy, ▪ omawia czynniki wpływające na szybkość oddychania i fotosyntezy.
---	---	---	--